

Voetscreening

Auwerx Evy,
Verpleegkundige hemodialyse
Jessa ziekenhuis
Campus Virga Jesse

Aanleiding

- Dialysepatiënten hebben vaak perifeer en arterieel vaatlijden. Meestal is de patiënt hiervan zelf niet op de hoogte.
- Perifeer en arterieel vaatlijden kan leiden tot
  - Complicaties aan de vaten en aan het hart
  - Risico op verlies van het been door een bloedklonter
  - Vroegtijdig overlijden

Doel van onze screening

- Vroegtijdig perifeer en arterieel vaatlijden op te sporen
- Tijdig wondjes opsporen en behandelen

Doel van onze screening

Om dit te voorkomen

Doel van onze screening

- Voethygiëne

PAD: Peripheral Arterial Disease

- Dit is een atherothrombotische aandoening die alle perifere arteriën aantast. Deze worden gekenmerkt door een verhoogd risico op myocardinfarct, CVA, risico op verlies van een been en vroegtijdig overlijden

Perifeer en arterieel lijden

Atherosclerose -> thrombusvorming ->
ischemie -> pijn ter hoogte van de
benen -> ziekte

Ischemie uit zich in klinische tekens

- Pijn
- Claudicatio intermittens

Welke risicofactoren spelen mee?

- Geslacht
- Leeftijd
- Roken
- Diabetes mellitus
- Hypertensie
- Lipidenstoornissen
- Te hoog crp gehalte in het bloed
- Chronische nierinsufficiëntie
- Gebrek aan lichamelijke activiteit

Atherothrombose belangrijke doodsoorzaak: proportie van overlijden

- Aids 5.1%
- Pulmonaire ziektes 6%
- Operaties 9.1%
- Kanker 12.6%
- Infectie ziektes 17.8%
- Atherothrombose 28.7%

▪ The world health report, 2002, WHO geneva, 2002

Even bij stilstaan

- 1/3 van de patiënten die hieraan lijden komen te overlijden
- Dit is een onder gediagnosticeerde ziekte
- 1/3 van de patiënten die wanneer ze klachten hebben aan de benen en een arts raadplegen
- 1/3 asymptomatische
- 1/3 symptomen maar raadplegen geen arts
- Slechts 1/10 van de patiënten met PAD vertoont typische klachten van claudicatio intermittens

Bij welke patiënten gaan we screenen?

- **Normaal**
  - Bij symptomen thv de onderste ledematen bij inspanningen
  - Leeftijd tussen 50-69 jaar met een cardiovasculaire risicofactor (diabeet en roken)
  - Leeftijd > 70 jaar
  - Voorgeschiedenis van hartinfarct, cva, nierinsufficiëntie, angina pectoris
- **Wij**
  - Bij al onze patiënten

Screening

- Samen met de podoloog hebben we een eigen formulier ontwikkeld
- De eerste screening hebben we samen met de podoloog uitgevoerd
- Een bespreking naderhand met de arts

PREVENTIEF SCREENINGSFORMULIER VOOR (DIABETES)PATIENTEN

Naam patiënt:
 Geboortedatum:
 Datum van screening:
 Naam verpleegkundige:

1. Voetinspectie

	Rechter voet	Linker voet
Verzorgde voeten	☐ Ja ☐ Nee	☐ Ja ☐ Nee
Kleur voet	☐ Normaal ☐ Roodheid (<u>Micro-angiopathie</u>) ☐ Infectieus ☐ Bleek (<u>Macro-angiopathie</u>) ☐ Blauw (<u>Cyanotisch</u>) ☐ Bruine vlekken	☐ Normaal ☐ Roodheid (<u>Micro-angiopathie</u>) ☐ Infectieus ☐ Bleek (<u>Macro-angiopathie</u>) ☐ Blauw (<u>Cyanotisch</u>) ☐ Bruine vlekken
Temperatuur huid	☐ Normaal ☐ Warm ☐ Koud	☐ Normaal ☐ Warm ☐ Koud
Huid	☐ Intact ☐ Niet intact ☐ Goed <u>gehydrateerd</u> ☐ Droog ☐ Kloven ☐ Eeltvorming ☐ Drukplekken ☐ Verminderde beharing ☐ Huidatrofie ☐ Oedeem (vocht)	☐ Intact ☐ Niet intact ☐ Goed <u>gehydrateerd</u> ☐ Droog ☐ Kloven ☐ Eeltvorming ☐ Drukplekken ☐ Verminderde beharing ☐ Huidatrofie ☐ Oedeem (vocht)
Nagels	☐ Intact ☐ Niet intact ☐ Recht afgeknipt ☐ Niet recht afgeknipt ☐ Ingegroeid ☐ Schimmelnagels ☐ Kalknagels	☐ Intact ☐ Niet intact ☐ Recht afgeknipt ☐ Niet recht afgeknipt ☐ Ingegroeid ☐ Schimmelnagels ☐ Kalknagels
Inspectie tss tenen	☐ Gezond ☐ Verweekt ☐ Wandjes	☐ Gezond ☐ Verweekt ☐ Wandjes
Blaren	☐ Ja ☐ Nee	☐ Ja ☐ Nee
Orthop. misvorming	☐ <u>Hallux valgus</u> ☐ Hamertenen ☐ Prominente <u>metatarsaalkoppen</u> ☐ <u>Halvoet</u> ☐ <u>Platvoet</u> ☐ Limited Joint Mobility ☐ Vermoeden van <u>Charcot</u>	☐ <u>Hallux valgus</u> ☐ Hamertenen ☐ Prominente <u>metatarsaalkoppen</u> ☐ <u>Halvoet</u> ☐ <u>Platvoet</u> ☐ Limited Joint Mobility ☐ Vermoeden van <u>Charcot</u>
Amputatie	☐ Ja ☐ Nee ☐ Niveau (Teen/voet/OB/BB)	☐ Ja ☐ Nee ☐ Niveau (Teen/voet/OB/BB)

2. Monofilament

Hallux (grote teen)	☐ norm ☐ afwijkend	☐	☐ norm ☐ afwijkend
CM1	☐ norm ☐ afwijkend	☐	☐ norm ☐ afwijkend
CM5	☐ norm ☐ afwijkend	☐	☐ norm ☐ afwijkend
Hiel	☐ norm ☐ afwijkend	☐	☐ norm ☐ afwijkend
Boven op voet	☐ norm ☐ afwijkend	☐	☐ norm ☐ afwijkend
Totaal Score	☐ 5/5	☐ ≤ 4/5	☐ 5/5 ☐ ≤ 4/5

Neuropathie:

Ja

Nee

(opmeten

...)

⇒ Indien JA, doorverwijzing podoloog
schoenen, voetbehandeling, voetvoorlichting,

3. Pulsaties (worden uitgevoerd door de arts)

A. <u>Tibialis Posterior</u>	☐ Ja ☐ Nee ☐ Zwak	☐ Ja ☐ Nee ☐ Zwak
A. <u>Dorsalis Pedis</u>	☐ Ja ☐ Nee ☐ Zwak	☐ Ja ☐ Nee ☐ Zwak

Vermoeden van angiopathie (vaatlijden):

Ja   Nee   ⇒ Indien JA, doorverwijzing vasculaire.

Eventueel Enkel/Arm index	☐ Goed ☐ Niet goed Index =	☐ Goed ☐ Niet goed Index =
---------------------------	--	--

4. Wondes

Wonde	☐ Ja ☐ rood ☐ geel ☐ zwart ☐ Nee	☐ Ja ☐ rood ☐ geel ☐ zwart ☐ Nee
-------	--	--

Infectieus	☐ Ja ☐ Nee	☐ Ja ☐ Nee
Gangreen	☐ Ja ☐ Nee	☐ Ja ☐ Nee
<u>Wagner Classificatie</u>	Graad 1-2-3-4-5	Graad 1-2-3-4-5
Lokalisatie		

Diameter wonde:
Foto nemen vanaf Wagner graad 2

Doorverwijzing voetkliniek!

5. Inspectie schoenen/steunzolen/kousen

Schoeisel:

- Confectie   adequaat   niet adequaat
- Semi-orthopedisch
- Orthopedisch

- Steunzolen
- Orthesen

Indien een vermoeden dat de schoenen, steunzolen of orthesen niet adequaat zijn, doorverwijzing naar orthopedie.

6. Gaat de patiënt naar de pedicure

- Ja, met een frequentie van .....
- Nee

Diagnose

RISICOPROFIELEN	0	1	2a	2b	3
Neuropathie	Neen	Ja	Ja	Ja	Neen/Ja
Orthopedische misvormingen	Neen	Neen	Beperkt	Zwaar	<u>Charcot</u>
Perifeer vaatlijden	Neen	Neen	Neen	Neen	Ja
<u>Ulcus</u> in voorgeschiedenis	Neen	Neen	Neen	Neen	Ja
Amputatie in voorgeschiedenis	Neen	Neen	Neen	Neen	Ja

Acties

Inlegzolen	-	Comfort	Maatwerk	Maatwerk	Maatwerk
Prefab.schoenen	-	-	Ja	Ja (indien mogelijk)	Ja (indien mogelijk)
Semi-orthopedisch	-	-	-	Ja	ja
Orthopedische schoenen	-	-	-	Ja	ja

	Wondbeleid - diameter van de wonde
Rode wonde	
Gele wonde	
Zwarte wonde	

Follow-up

Medische controle	<u>12 mnd</u>	<u>4 mnd</u>	<u>3 mnd</u>	<u>3 mnd</u>	<u>3 mnd</u>
Educatie		<u>12 mnd</u>	<u>6 mnd</u>	<u>6 mnd</u>	<u>6 mnd</u>
Voetverzorging		<u>4 mnd</u>	<u>3 mnd</u>	<u>3 mnd</u>	<u>2 mnd</u>

Naam patiënt:
Geboortedatum:
Datum van de screening:
Naam verpleegkundige:

Geachte dokter,

We zagen uw patiënt voor een preventieve screening.

Hierbij stelden we vast dat uw patiënt behoort tot een:

- Risicoprofiel 0 (geen risicofactoren)
- Risicoprofiel 1 (enkel neuropathie)
- Risicoprofiel 2a (neuropathie + lichte orthopedische misvormingen)
- Risicoprofiel 2b (neuropathie + zware orthopedische misvormingen)
- Risicoprofiel 3 (hoog risicoprofiel: al dan niet neuropathie met één van volgende condities: Charcotarthropathie en/of voorgeschiedenis ulcus en/of amputatie en/of perifere vaatlijden)

Als belangrijke vaststellingen kwamen naar voor:

..... -
..... -
..... -
..... -
.....

Daarom stellen wij een advies voor naar:

- Dermatologie
- Orthopedie
- Pedicure, met een frequentie van .....
- Podologie, met een frequentie van .....
- Vaatheelkunde
- Voetkliniek
- Voorschrift voor voetencreme (atrac-tain), anti-mycoticum (zalf, tinctuur, spray, poeder), ...
- Andere, ...

Graag uw doorverwijzing.
Vriendelijke groeten

Wanneer screenen?

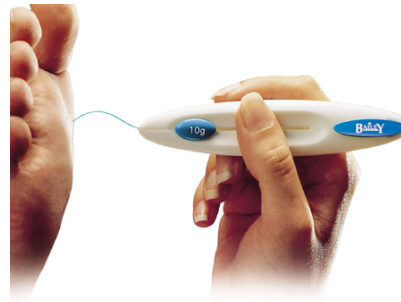
- 1 keer per jaar doen wij een grote screening.
- 1/maand diabetische patiënten en mensen die in risicoprofiel 3 zitten
- Om de 2 maanden risicogroep 2a en b
- Om de 3 maand risicogroep 1
- Elk jaar risicogroep 0

Hoe gaan we screenen?

- Grondige ondervraging
  - Via 6 vragen
    - “De Edinburgh Claudicatio vragenlijst”
- Klinisch onderzoek

Klinische onderzoek

- Palpatie/auscultatie bloedvaten, uitzicht huid, nagels, spieren, enz...
- Gevoeligheid
- EAI = enkel-arm-index

EAI

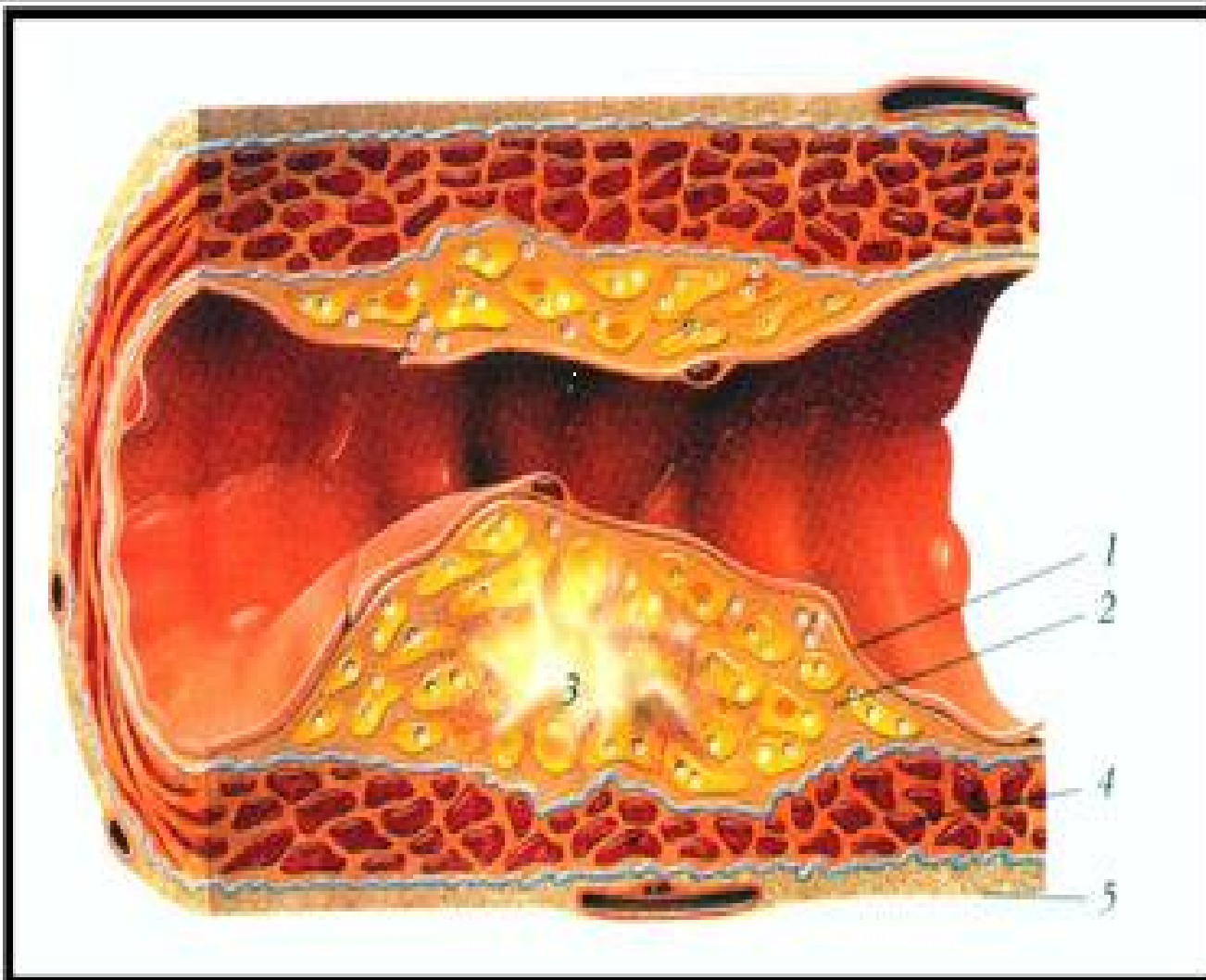

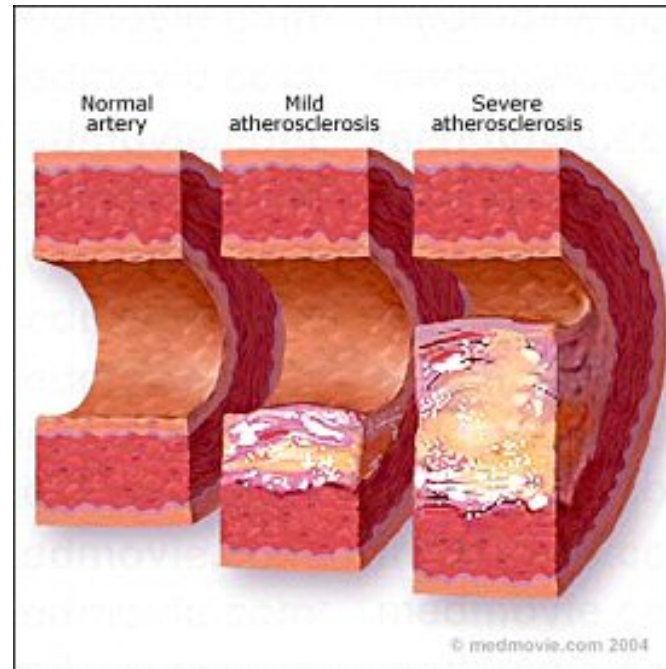
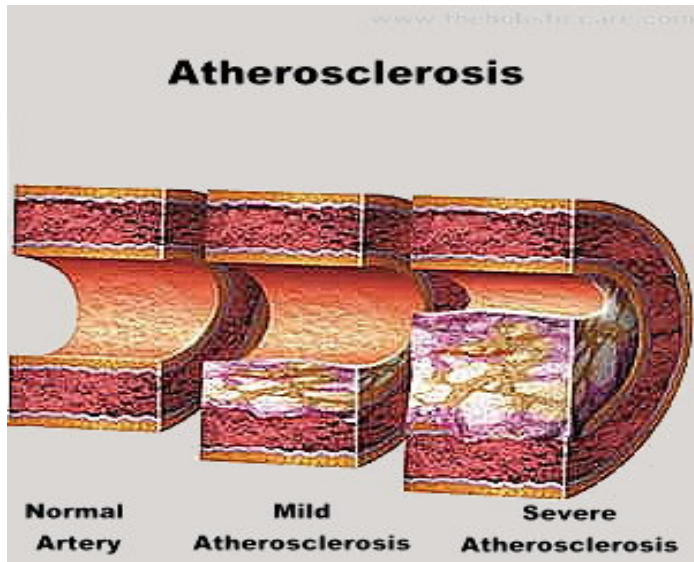
- Rechter EAI= $\frac{\text{De systolische bloeddruk in rechter enkel}}{\text{De systolische bloeddruk in rechter arm}}$
- Linker EAI= $\frac{\text{De Systolische bloeddruk in linker enkel}}{\text{De systolische bloeddruk in de linker arm}}$

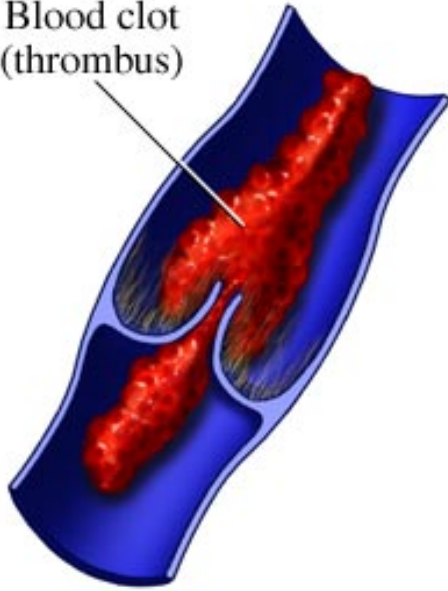
EAI

- $EAI > 1.3$: mediacalcinose (niet indrukbare arterie)
- $EAI > \text{of} = 1.0$: normaal
- $EAI < 0.9$: abnormale aderverkalking PAD-risico

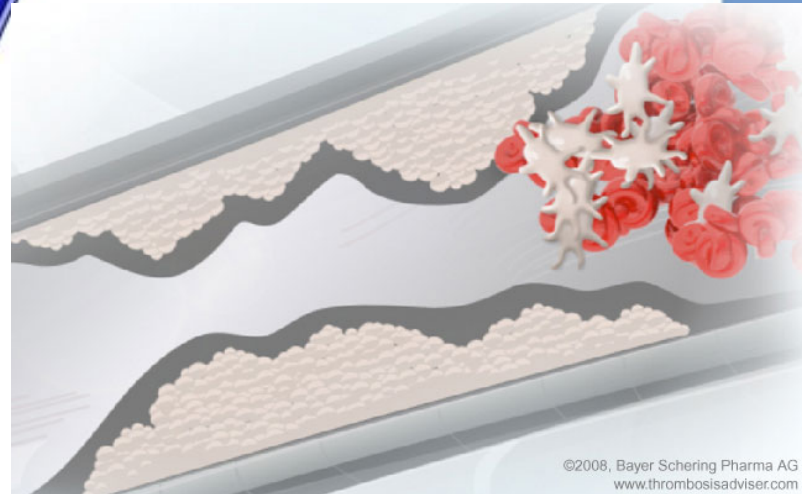
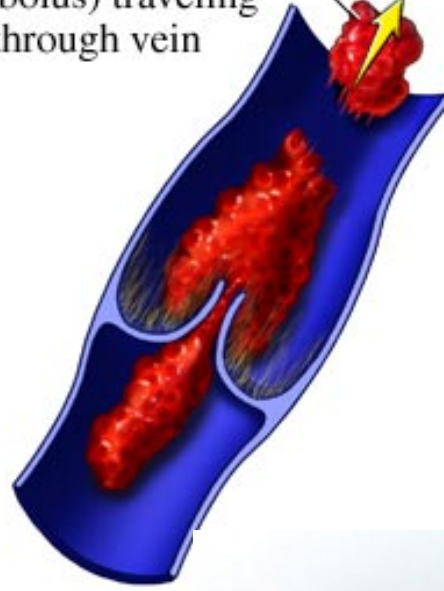

Blood clot
(thrombus)

Fragment of blood clot
(embolus) traveling
through vein

- We gaan ook schoenadvies geven aan onze patiënten
- Enkele voorbeelden

Hak mag niet hoger dan 2.5 cm
zijn

wreef
moet
hoog zijn

- Stevige hielcontoure, goed mobiel, niet plooiën in het midden

- Voeten moeten in schoenen passen

In Zweden geldt al langer een Crocsverbod
in de grote ziekenhuizen,
nadat medische apparaten een blackout
kregen

Medische apparatuur in gevaar door crocs
De onder verpleegkundigen razend populaire Crocs
liggen onder vuur omdat ze problemen zouden
veroorzaken in de operatiekamer. Aanleiding is een
incident in een Zweeds ziekenhuis en een onderzoek van
Oostenrijkse wetenschappers

Op een paar maanden tijd noteerde het
Japanse ministerie 65
ongelukken met Crocs, vooral aan de voeten
van kinderen

Crocs gevaarlijk op de roltrap” ***Veiligheidscommissie waarschuwt***

Crocs kunnen een hartshock uitlokken, röntgenfoto's
verblinden, elektronische apparaten verstoren en zelfs
explosies veroorzaken, aldus het Weense

een driejarig meisje (die Crocs droeg)
losrukte en ze drie tenen brak

Ziekenhuis bant Crocssandalen
Een Brits ziekenhuis heeft de populaire Crocssandalen
verboden
voor verpleegkundigen. Het populaire schoeisel met gaatjes aan de
bovenkant zou de gezondheid van de dragers in gevaar kunnen
brengen. Bovendien kunnen de klompen statisch laden en daarmee
De apparatuur ontregelen

De alom bekende sandalen van Crocs
kunnen de veiligheid van patiënten in
gevaar brengen, daarom zijn ze sinds
deze week verboden in alle Weense
ziekenhuizen

Crocs kunnen explosies in ziekenhuizen veroorzaken

Roltrap verbrijzelt kleutervoetje met Crocs

Weense verplegers mogen niet meer met deze sandalen
in de operatiekamers, intensive care en dialyse-en
radiologieafdelingen. Het is er namelijk verplicht antistatische
kleding te dragen

Teenslippers
'Tenen moeten de hele tijd grijpen'

Teenslippers worden ook niet gedragen waarvoor ze bedoeld zijn. Ze zijn perfect om onze voeten te beschermen in een warme en vochtige omgeving tegen schimmels en wonden. Ideaal aan het zwembad, de sauna en in de douche. Maar als je wandelt met die teenslippers, moeten je tenen de hele tijd grijpen. Dat is heel belastend. Meestal is de zool van die slippers ook zo slap, dat je voor na een tijd four komt te staan, en zelfs naast de slipper begint te functioneren met alle gevolgen van dien.'

Na de zomervakantie krijg ik steevast massa's patiënten binnen met dit soort problemen', zegt sportpodoloog André Kox donderdag in **De Telegraaf**.

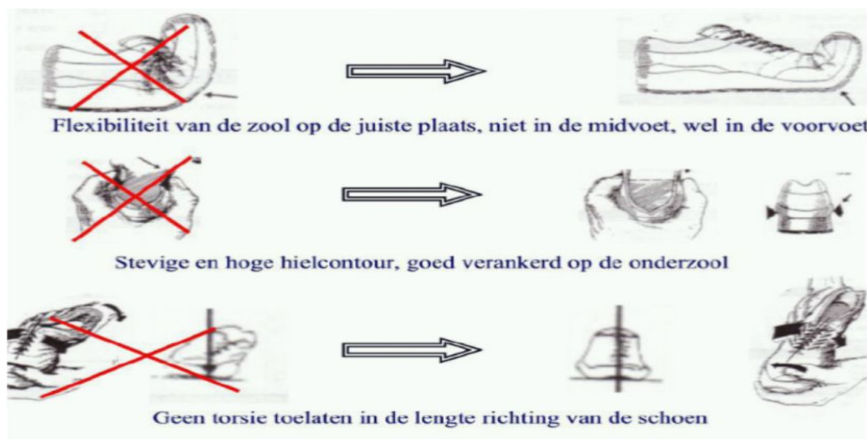
'Hiervan is 99 procent veroorzaakt door teenslippers. De dragers klauwen met hun tenen om de platte slippers mee te kunnen nemen. Hierbij dreunt de hiel van links naar rechts over het schoeisel en soms ook ernaast. Slippers zijn alleen goed bij het zwembad als bescherming tegen schimmels

Absurd

Samenvatting: Wat is een goede schoen?

- Hoge wreef
- Veters of klitteband
- Hak mag niet hoger dan 2.5 cm zijn
- Goed mobiel, maar niet plooiën
- Voet past in uw schoen

- Dank voor uw aandacht

Smakelijk eten

Bibliografie

- www.nhlbi.nih.gov/health/dci/diseases/pad/pad-what.html
- http://wikipedia.org/wiki/peripheral_vascular_diseases
- <http://www.vascularweb.org>
- www.nvvc.nl
- nvvh.artsennet.nl
- <http://arno.unimaas.nl>
- World health organisation statistische informatie systeem
- www.americanheart.org
- www.webshop.hartstichting.nl
- Cardiovasculair risicomanagement 2006
- www.fpnotebook.com/surgery/exam/ednbrghCldctnqstnr.htm
- [www.derbyshircountypct.nhs.uk/content/files/clinical%20guidelines/peripheral%20arterial%20management06\(2\).pdf](http://www.derbyshircountypct.nhs.uk/content/files/clinical%20guidelines/peripheral%20arterial%20management06(2).pdf)
- www.paulborgions.be
- www.podbelg.be
- www.borginole.com
- Clinical features, diagnosis, and natural history of lower extremity peripheral arterial disease
- Lower extremity peripheral arterial disease in endstage renal disease